

KÜTUSETANKURID
Taatlusmetoodika

Fuel dispensers
Verification procedure

EESTI STANDARDI EESSÕNA

See Eesti standard on

- standardi EVS 913:2011 uustöötlus;
- jõustunud sellekohase teate avaldamisega EVS Teataja 2019. aasta jaanuarikuu numbris.

Standardi koostamise ettepaneku on esitanud tehniline komitee EVS/TK 38 „Metroloogia“, standardi koostamist on korraldanud Eesti Standardikeskus ning rahastanud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium.

Standardi on koostanud töörühm koosseisus:

Rein Laaneots Tallinna Tehnikaülikool, töögrupi juht;
Edi Kulderknap Tallinna Tehnikaülikool;
Lauri Lillepea AS Metrosert;
Indrek Odrats AS Metrosert;
Mati Orav OÜ Metrex Mõõtekeskus.

Standardi on heaks kiitnud EVS/TK 38.

Võrreldes eelmise standardiga (EVS 913:2011) on see standard välja arendatud vajadusest ajakohase standardse taatlusmetoodika järele, mis on seotud mõõteseaduse muudatuste uue redaktsiooniga ja mõõtevahendite direktiivi 2014/32/EL rakendamisega.

Sellesse standardisse on lisatud mõned uued terminid ja mõnede terminite määratlused on kohendatud. Taatluseks kasutatavate tööetalonide valiku protseduur on täiesti uudne. On esitatud abistav tabel ja näited tööetalonide valikuks. Etalonmöödunõude positsioneerimine on üheselt määratletud. Taatlusprotseduur on lihtsustatud, kasutades ainult ühekordset tankurist väljastatava vedeliku mahu mõõtmist etalonmöödunõuga. On lisatud selgitav tabel vastavusotsuse tegemisel arvestatavate toimingute kohta. Muudetud taatlusprotseduuri kirjeldusest lähtudes on koostatud uus taatlusprotokolli näidisvorm.

Standardikavand saadeti arvamuste ja ettepanekute saamiseks Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile, Maksu- ja Tolliametile, Tarbijakaitseametile, Tehnilise Järelevalve Ametile, SA-le Eesti Akrediteerimiskeskus, AS-ile Metrosert, OÜ-le Kaalukoda A.A. ja OÜ-le Metrex Mõõtekeskus.

Standardi mõni osa või mõni standardis kirjeldatud lahendus võib olla patendiõiguse objekt. EVS ei vastuta sellis(t)e patendiõigus(t)e väljaselgitamise ega selgumise eest.

Tagasisidet standardi sisu kohta on võimalik edastada, kasutades EVS-i veebilehel asuvat tagasiside vormi või saates e-kirja meiliaadressile standardiosakond@evs.ee.

ICS 17.020; 17.060

Standardite reprodutseerimise ja levitamise õigus kuulub Eesti Standardikeskusele

Andmete paljundamine, taastekitamine, kopeerimine, salvestamine elektroonsesse süsteemi või edastamine ükskõik millises vormis või millisel teel ilma Eesti Standardikeskuse kirjaliku loata on keelatud.

Kui Teil on küsimusi standardite autorikaitse kohta, võtke palun ühendust Eesti Standardikeskusega:

Koduleht www.evs.ee; telefon 605 5050; e-post info@evs.ee

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	4
1 KÄSITLUSALA.....	5
2 NORMIVIITED	5
3 TERMINID JA MÄÄRATLUSED	5
4 TAATLUSMETOODIKA.....	7
4.1 Taatlusmeetod	7
4.2 Kasutatavad mõõtevahendid	7
4.2.1 Tööetalonid	7
4.2.2 Abimõõtevahendid.....	8
4.2.3 Mõõtevahend keskkonna temperatuuri mõõtmiseks.....	8
4.3 Taatlemine.....	8
4.3.1 Ettevalmistustööd	8
4.3.2 Väline vaatlus	9
4.3.3 Kütusetankuri markeering	9
4.3.4 Näidik.....	9
4.3.5 Hinnanäiduseade	10
4.3.6 Trükiseade.....	10
4.3.7 Kütusetankuri eelnev katsetamine.....	10
4.3.8 Mõõtmine.....	10
4.3.9 Abi- ja lisaseadmete töökorrasoleku kontrollimine.....	11
4.3.10 Mõõdiste töötlemine.....	11
5 VASTAVUSOTSUS.....	13
5.1 Kütusetankurite metrooloogilised karakteristikud	13
5.1.1 Täpsusklass	13
5.1.2 Kütusetankuri maksimaalselt lubatav mõõtehälve mpe.....	13
5.2 Vastavusotsuse tegemine	13
Lisa A (teatmelisa) Kütusetankuri taatlusprotokolli näidisvorm	15
Lisa B (teatmelisa) Kütusetankuri markeering (näide)	16
Kirjandus.....	18

SISSEJUHATUS

Algupärane standard on välja töötatud tulenevalt vajadusest standardse taatlusmetoodika järele ning on seotud mõõteseaduse ja standardi EVS 758:2009 rakendamisega, aga ka tervise-, töö- ja keskkonnakaitsealaste õigusaktidega.

1 KÄSITLUSALA

See Eesti standard käsitleb rahvusvaheliste normdokumentide nõuetele vastavate ja Eestis taatluskohustust omavate kütusetankurite taatlemist nende kasutuskohas. Standard sätestab taatlusprotseduuri ning vastavusotsuse tegemise põhimõtted kooskõlas asjakohaste rahvusvaheliste normdokumentidega.

Standardis esitatud metoodika objektiks on vedelate naftasaaduste väljastatava koguse mõõtevahendite direktiivi 2014/32/EL, 2004/22/EÜ või dokumendi OIML R 117-1:2007 nõuete alusel valmistatud 0,5 täpsusklassiga kütusetankurite (v.a veeldatud gaaside tankurid) riigisisene taatlus.

2 NORMIVIITED

Allpool nimetatud dokumentidele on tekstis viidatud selliselt, et nende sisu kujutab endast kas osaliselt või tervenisti selle dokumendi nõudeid. Dateeritud viidete korral kehtib üksnes viidatud väljaanne. Dateerimata viidete korral kehtib viidatud dokumendi uusim väljaanne koos võimalike muudatustega.

Mõõteseadus (RT I, 25.05.2018, 1) ja muudatused

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/32/EL, 26.02.2014

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 2004/22/EÜ, 31.03.2004

OIML R 117-1:2007. Dynamic measuring systems for liquids other than water. Part 1: Metrological and technical requirements

OIML R 120:2010. Standard capacity measures for testing measuring systems for liquids other than water

3 TERMINID JA MÄÄRATLUSED

Standardi rakendamisel kasutatakse standardis EVS 758:2009 ning allpool esitatud termineid ja määratlusi.

3.1

kütusetankur (tankur) (*fuel dispenser*)

mõõtesüsteem, mis on ette nähtud mootorsõidukitele, väikelaevadele ja väikelennukitele kütuse tankimiseks

MÄRKUS Kütusetankur koosneb vähemalt mõõtemuundurist, arvutusploki ja näidikust ning võib sisaldada abi- või lisaseadmeid.

3.2

näidik (*indicating device*)

kütusetankuri osa, mis annab näidu

MÄRKUS Trükiseade, mis mõõtmise lõpus fikseerib näidu, ei ole näidik.

3.3

abiseade (*ancillary device*)

seade, mille eesmärk on sooritada mõõtmise teatud abifunktsiooni ning mis on otse seotud mõõtetulemuse töötlemise, ülekandmise või esitamisega

MÄRKUS 1 Põhilised abiseadmed on nullimisseadis, näidu korduva esitamise seadis, trükiseade, mäluseade, hinnannäiduseade, summeerimisseade, muundurseade, etteandeseade ja selveseade.